ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్తా సంచిక

అదివారం, 26-7-1964

గడచినరోజులు

(గతవారం తరువాయి)

(14)

సైలు విహారాలలో గదా వున్నాము! వీటిలో సంగీతపు పోటీలు, నాటకాలు కూడా వుండేవి. శ్రీ శాకుళం సుంకి వచ్చిన సుబ్బారావుగారు "అభినవ రామాయణం" నుంచి హాస్యరసంతో ప్రదర్శించేవారు. నేను "ఆగస్టు తొమ్మిది" అనే నాటకాన్ని రచించి ప్రదర్శించాను. తరువాత "ఇంటర్నేషనల్ కోర్టు" అనే వ్యంగ్యనాటకాన్ని కూడ ప్రాపి అంతా తయారయ్యాం కాని సైలు అధికారులు వద్దనటముతో అపివేయవలసి వచ్చింది.

సైలులో నాటకము

"ఆగస్టు తొమ్మిది" అన్న నాటకము గురించి కొంత చెప్పాలి. కథావిశేషమే కాకుండా, మనం కొందరు వ్యక్తులకు కంఠంచించి రంగంమీద ప్రదర్శించిన తీరు ఎవరు ఎలా "రియాక్టు" అవుతారో. మరికొందరు చిలిపితనంతోనం ఎలా వ్యాఖ్యానాలు మొదలు పెడతారో కూడ ఈనాటక ప్రదర్శన తూపెట్టింది. కాని మా కప్పుడు దేశభక్తి, విప్లవకరము తప్ప, ప్రస్తుతం రాజకీయాల్లో చూసే "కిచకిచలు" "గిజగిజలు" మా అనుభవాలకు కొత్త!

ఈ భాగోతం అంతా "బ్లాక్ బ్రిజస్" జరిగింది. నేను, రంగశాయి, ఆచార్యులుగారు వగైరా అంతా వేషాలు వేశాము. మరో అయిదారు వేషాలున్నాయనుకుంటాను. బజారునుండి రంగులు, క్రేపుహేయరూ అన్ని తెప్పించి నిజమైన నాటకవేషాలే వేశాము.

కథాసారం యిది. వల్లకాటి జిల్లా [illegible] దివ్యయ్య 1942 ఆగస్టు 8 నాటి వరకూ మాలు విని కంగారు పడ్డారు. ప్యాంథరులు ఆవశాఖవాది అయిన ఈ కాంగ్రెస్ వాది 9 వ తేదీన అందరూ అరెస్టవటంనిచి తన గాంధీ టోపీ, ఖద్దరు జుబ్బాతనజముప్పు తెస్తాయని గ్రహిస్తాడు. కుముప్పునుండి బయట పడటానికి అన్ని జాగ్రత్తలు తీసికుంటాడు. ముందు ముందు ప్రభుత్వం ఏవైనా పత్రికల్ని బహిష్కరించినా అవే మీ తన ఇంటిలో దొరకకుండా "హిందూ" లాంటి పేపర్లన్నీ తీసి పారేస్తాడు. చందాలన్నీ రద్దుచేస్తాడు, పైకి మాత్రం తాను అజ్ఞాతవాసంలోవుండి ఈ విప్లవాన్ని నడపాలి కాబట్టి ప్రజానీకానికి ఒక సందేశమిచ్చి అదృశ్యమవడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. "స్వగతం"లో అతడు తెలిబుచ్చే అభిప్రాయాలు మాత్రం అతని నిజస్వరూపాన్ని బయట పెడతాయి! తరువాత ఆగస్టు వుద్యమాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ యువకులు నృత్యంచెయ్యటము, గాంధి సూత్రాలను పద్యరూపంలో తరువుతూ ప్రజా ప్రబోధం చెయ్యటంతో అట ముగుస్తుంది.

స్వగతంలో దివ్యయ్య తాను ఎంతో ప్రపంచ జ్ఞానంకల ప్రయోజకుడనని, అసలు కాంగ్రెసు నాయకులు తాము కాగు పడటం తెలియని మూర్ఖులనిఅనుకుంటూ తనలో తాను చికటంగా నవ్వుకుంటాడు. ప్రకాశం, పట్టాభి బహ్మయ్య గార్లను ప్రపంచ పోకడలు తెలియనివాళ్ళుగా చిత్రిస్తాడు, వాళ్ళ వాళ్ళదగ్గరకు లతలకులతలు ప్రయాణము వచ్చినా తప్పేస్తారేగాని "సద్వినియోగం" చేసుకోవటం చేతగాదు-తనవలె! నాటకాలలో "లాలూచీ"లకు దిగడమే ఎరగని రాజకీయ వేత్తలు వాళ్ళ అని ఈ నడిస్తాడు, ఈ నర్రవ మన నాయకులను అదిర్శ పురుషులుగా చిత్రించడానికి పుద్దేశించినట్టిది

అపార్థాలు ఎలక్షను ఖర్చులు

తెల్లటి మనవుద్దేశాలకు మసిపూసే వాళ్లు ఎప్పుడూ వుంటారు. ఆరోజుల్లో కృష్ణాజిల్లా ఎలక్షన్లలో గొట్టిపాటి బహ్మయ్య గారంటే వల్లాటి బ్రహ్మనాయనితో పోలుచుకున్న కృష్ణా పతికలో వ్రాసేవారు, యువకులైన మీ అందరికీ ఆయన ఆదర్శప్రాయుడిగా వుండేవారు. నేను ఆయన్ని అలాగే చిత్రించినా అపార్థాలు తీశారు కొందరు.

జాటమయిన మన్నాడు నేను ఆతదయావ నడుస్తూ పోతూవుంటే ఒకరికి ఇద్దరు మిత్రులు కారిపిల్లి. "ఫలే కొట్టాలె దెల్ల బహ్మయ్య మీద" అన్నారు! నేను విస్తుపోయి వీళ్ళెలా అపార్థము ఎందుకు తీశారా అనుకుంటూ ముందుకు సాగిపోతోంటే వారిగడి ముందర బ్రహ్మయ్యగారు నిలబడి కనిపించారు. "నమస్కారిమండి" అన్నాను నవ్వుతూ బహ్మయ్యగారు. "ఏమండి డాక్టరుగారూ! మేము ఎలక్షన్లలో ప్రతికముల దగ్గరనుంచి ఎంతంత డబ్బు పుచ్చుకుంటున్నామో సన్నగిలే వివరంగా, మీకే చెప్పి వాడిని గగంకి, మీరు నాటకంలో ప్రశ్నించకపోతే" అన్నారుదాంతో నాకు తల గిరిగి పోయినట్లయింది బ్రహ్మయ్యగారంటే గిట్టని వారెవరో ఈ దుష్ప్రచారం చేసు టారు. అయినా వారికి కూడ అలావే అర్థమయిందంటే నా భావనలో ఏమైనా తప్పున్నదేమో అనుకుని వారిని అడిగాను. "అయితే బ్రహ్మయ్యగారూ, మీరు రాత్రి నాటకానికి వచ్చారా?" అని "రాలేదు" అన్నారు. దాంతో నాకు కొంత మనశ్శాంతి కలిగింది. ఆ రోజు అయనకు కలిగిన అపార్థము చెప్పుడు మాటల వల్లేగాని నా భావ ప్రకటనలో లోపం వల్ల కాదని మనమ తృప్తి పడ్డది తరువాత ఒక గంట కూర్చొని మెల్లిగా నేను వారిని ఉద్దేశించి బ్రహ్మయ్యగారు ఎలాచిత్రించింది, వారికి ఎంత గౌరవస్థానం యిచ్చింది వివరంగా చెప్పాను. అప్పుడాయన జిల్లా కలెక్టరుకు, డి యస్ పి కి ప్రాసి ఆనాటి విద్యా మంత్రి తెలుస్తామని చెప్పాడు తదేమాడి జిలా అధికారులకు ప్రాసే పాళ్ళు తెలవవొద్దంటూగదా అని నేనంటే "వాళ్లేమన్నా అనని, నేను మాత్రం తెలుస్తాను. కాని లాంఛన ప్రాయంగా వాళ్ళ అభిప్రాయం కనుక్కోవాలి" అన్నారు నేను తమఫాటి" ఇంత ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలను పెట్టుకుని మనం పగలేవా బిడ్డిని కమ్యూనిస్టుల వారినుంచి రక్షించలేమంటే నేను నమ్మనండి "అన్నాను. అందుకనే నేను తెలుస్తానని నీకు హామీ యిచ్చానుగదా" "అని నవ్వారు అట్లాగే అయన బిడ్డిని ముందర పగలు తెలిచి తర్వాత రాత్రిళ్ళు కూడ తెరపించారు, ప్రజల మీద వారికున్న విశ్వాసం అలాంటిది!

రామస్వామిరెడ్డి యార్ గారు

ఇక రామస్వామిరెడ్డి యారుగారు బహుభక్తి పరులు సైలులో ఎప్పుడూ గూడుకట్టూ, పైపంచ తప్ప చొక్కా కూడ వుండేదికాదు, ముఖ్యమంత్రి అయ్యాక చొక్కా వేసేవారు.

ఆయన హాయాములో ఇంకా "పొండి చేరి" ప్రెంచి వారి వద్ద నుంచి మనకు రావలసివుండేది ప్రెంచి ప్రభుత్వం మొండిగా అక్కడ ఉద్యమాలను అణచివేసింది రాళ్ళ పోకలు బందయినాయి. ప్రహూజీ వుపన్యాసాల ధోరణి రెడ్డి యారు గారికి నచ్చలేదు. వారు ప్రహూతో అన్నారట "పంచజీ, ఎందుకిత గందర గోళపడతారు వది మంది రిజర్వు కానిస్టేబుల్సును పంపిస్తే సరిపోయేదానికి" అని! మళ్ళీ రెడ్డి యారుగారు నిలబయిన గాంధీజీ, భగత్ సింగ్, కురల్ పాలాయణం చేస్తూండే వారు. ప్రపంచమంతా చెదిపోతున్న దనుకునే వాళ్ళలో అయనొకరు.

వారి హాయాములో ఒక సంఘటన జరిగింది. అప్పుడు కోయంబత్తూరుకు చెందిన శ్రీ అనినాళలింగం సెట్టియారు విద్యా మంత్రిగా వున్నారు. అప్పుడొక మాట కాలేజీ విద్యార్థులు నిరాహార దీక్ష మొదలు పెట్టారు. వారి కోరిక నెరవేర్చవలసినదే కాని. నిరాహార దీక్ష మంచిదికాదని నా అభిప్రాయము అయినా నేను ముఖ్య మంత్రిని సందర్శించి ఈ విషయంలో జోక్యంకలగ చేసుకోవాలని కోరాను అప్పుడాయన అన్నారు. "మీరు చెప్పేది సరేనండి డాక్టర్! ఇలా ప్రతవాడు ప్రతిదానికి ఛస్తానని అన్నం మానేసి కూర్చుంటే యిహవాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళి పాదిస్తు కూర్చోగలమేనా యిక్కడ వరి. ఇలా చేస్తే వరిపాలని ఎలానడుస్తుందిచెప్పండి" అని తమ ఆతురతను తెలియపరిచారు. అట్లా అన్నారేగాని "సరిదా" అని అనినాళలింగం గారిని పిలిపించి ఒక మాటు వెళ్ళి విద్యార్థులను చూచి వారికి హామీ యిచ్చి రమ్మని పంపారు దాంతో నిరాహార దీక్షను విద్యార్థులు విరమించారు తరువాత ప్రభుత్వం వారి కోరికనుకూడ మన్నించినట్లు గుర్తు దీనిలో రామస్వామి రెడ్డియారుగారి దయార్ద్ర హృదయం తెలుస్తుంది చదువు ఎంత తక్కువవున్నా, ప్రభుత్వ నడవడానికి కావలసిన ప్రజాశేషాన్ని కాపాడించటము నిరాడంబరముగాని ప్రణాళికలో మరొకటో కాదని మద్రాసు రాష్ట్రంలో వారు రుజువు చేశారు వారి యొక్క పా కెప్పుడూ గురు భావమే వుండేది.

తరువాత ఒకసారి తంజావూరు కాంగ్రెసువాది అయిన డాక్టరు అర్ గోపాలన్ గారిని ఒక రైతు వుద్యమ సందర్భంలో పోలీసులు భూషా మందు

(మిగతా 6వ పేజీలో)

డాక్టర్ పి. తిరుమలరావు

గౌరవస్థానం యిచ్చిందీ వివరంగా చెప్పాను. దానిమీద "ఒక ముఖ మిత్రులు"కల్పించిన అపార్థంగా అయన కూడ గ్రహించి ఈ అపోహకు కారకులైన వారిని గూర్చి తలచుకుని నవ్వుకున్నాము. ఈ విధంగా ముఖ రాజకీయ వాదులు ఆడే నాటకాల గురించి తెలుసుకునే అవకాశం నాకు సైలులో ప్రసాదమంగా కలిగింది.

అప్పటికి కుర్రవాళ్ళము కావటంచేత నాయకులను దూరంగాచూసి గౌరవించటమేగాని, దగ్గరగాచేరి వాళ్ళ లోపాలనుచూచి నవ్వుకునే అవకాశం గాని, వివేకంగానిలేదు. మా మిత్రులు కొందరు. "ఏమండి ప్రకాశంగారంటే అలా వెర్రెత్తి తిరుగుతారు. వారి లోపాలు మీకేమైనా తెలుసా?" అనే వారు. ఇతర నాయకుల కంటె బహుశా వారి దగ్గర తక్కువ లోపాలున్నాయని చెప్పి తృప్తిపడే వాళ్ళము. మొత్తం మీద మా మదిర్థుసంభాషణ తరువాత బ్రహ్మయ్యగారు బాగా పన్నిహితులయ్యారు. అప్పటికీ యిప్పటికీ వారియందు నాకు గురుభావం. వారికీ నాయందు శిష్యభావం.

అప్పటి సైలు సహ వాసుల్లో డాక్టర్ కె బి మీనన్ గారొకరు కాంగ్రెసు సోషలిస్టు, పదిపన్నెండేళ్లు అమెరికాలో విద్యాభ్యాసం చేస్తూ స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి తోడ్పడటమే కాక, యిక్కడకు వచ్చాక 42 ఉద్యమంలో పాల్గొని డెటెన్యూగా వచ్చారు అప్పుడప్పుడు అమెరికా మీద లెక్చరు యిచ్చేవారు. అమెరికాలో అయనది బ్రహ్మచారి జీవితం. నిగ్రోల సమస్యల గురించి వేసే ప్రశ్నలకు అయన జవాబులు చెపుతూండేవారు. నిగ్రోలలో అందమైన వాళ్లుంటారా? అక్కడ మీరు ఎవరినైనా పెళ్ళి చేసుకుని ఎందుకు రాలేదు? అంటూ ఏవేవో కొంటె ప్రశ్నలు కూడ అయన్ని వేసేవారు తరువాత ఈయన కేరళ సోషలిస్టు పార్టీలో ప్రముఖ పాత్ర వహించారు.

మంత్రి సంపాదన

మధురలో పెద్దలాయరైన శ్రీ వైద్య నాథయ్యర్ గారు కూడా వుండేవారు. వచ్చిన డబ్బంతా హరిజన వుద్యమానికి ఇంటిళ్ళకులకు పరిపెట్టేవారు. తమిళనాడు హరిజన సంఘానికి అధ్యక్షులుగా వుండి, మధుర మీనాక్షి దేవాలయంలోకి హరిజన ప్రవేశానికి నాయకత్వం వహించారు. గోప్పాదమంత పిలక తెల్లటి విభూది పిండికట్లతో వారి ముఖం బ్రహ్మ వర్చస్సుతో వెలుగుతూ వుండేది తరువాత రాజాజీ మంత్రి వర్గంలో మంత్రి పదవి యిస్తామంటే వీరు వద్దన్నారని వినికిడి. "వెంకు 8 4వేలు లేదే నాకుటుంబం నడవదు, అదేదో ఇప్పుడు లాయరు వృత్తిమీద తెచ్చుకుంటున్నా మంత్రికి మన్నిచ్చే వెయ్యి రూపాయిలు నాకేం సరిపోతాయి? మంత్రి అయి అప్పుల పాలయ్యే ఆ పదవకావాలా నాకొద్దు" అన్నారట రాజాజీతో.

శ్రీ పట్టాభిరామయ్యగారు పూర్వా మధుర ప్రాంతం వెళ్ళినప్పుడు పదినఆంధ్రులు ఈయన మధుర బిల్లుపోర్టు అధ్యక్షులుగాకూడ పనిచేశారు. ఇట్లా తమిళనాడువెళ్ళిన ఆంధ్రులలో రాజులు. బ్రాహ్మణులు. కమ్మహారు అనేక మంది వున్నారు. కోయంబత్తూరులో చాలా మంది "కమ్మనాయుళ్ళు" కుటుంబాలున్నాయి వీరంతా యింట్లో తెలుగు బయట అరవం మాట్లాడుతారు. మనం కోరే జాతిసమైక్యత ఈ విధంగా దక్షిణాదిన ఇదివరకే జరిగిందనుకుంటాను

ఇట్లా వెళ్ళిన "అరజాంధులు"లో శ్రీ కుమార స్వామి రాజా శ్రీ రామస్వామిరెడ్డి యారు. శ్రీ పెరు మాళ్ళ స్వామి రెడ్డియారు వంటి ప్రముఖులున్నారు. వీరిలో మొదటి ఇద్దరు సంయుక్త మద్రాసురాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులుగాను మూడవ వారు పరిశ్రమల మంత్రిగాను పదవులు నిర్వహించారు. రామస్వామి రెడ్డియారు. పెరుమాళ్ళస్వామి రెడ్డియారుగార్లు మాతో వెల్లూరు తంజావూరుజిల్లాలో వుండేవారు వాకు తరువాత జీవితంలో ఈ ముగురితోకూడ కొన్ని మరపురాని సంఘటనలు జరిగాయి. అని వారి పొదార్యానికి, తోటి కాంగ్రెసు వారి మీద వారికుగల విశ్వాసానికి జోహార్లు.

కుమారస్వామి రాజాగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన కొత్తరోజుల్లో కమూనిస్టులు రణదివే నాయకత్వం కింద చెన్నపురి ప్రభుత్వం మీద యుద్ధం ప్రకటించారు, పట్టణాలు దోపిళ్ళు, కాల్పులు హత్యలు-వీటితో ప్రజాజీవితం క్లిష్టమయి దౌర్జన్యపూరితమయింది, సర్దార్ వల్లభ పట్టుదలతో దీనిని ఎదుర్కొని పోలీసులకు వారిమీద వదలి, వారి అమానుష కృత్యాలను అరికట్టకపోతే వారికి తెలిసి వచ్చేదికాదు. ఆ పరిస్థితుల్లో కొన్నాడ బ్రిజ్జిని కొన్నాళ్లు రాత్రి పగలూ కూడ బందుచేశారు ఏరు దాటడానికి పడవలు తప్ప మరో మార్గం లేకపోవటంవల్ల చాలా యిబ్బంది పడ్డారు అప్పుడు నేను కొంతమంది మిత్రులతో శ్రీ కుమారస్వామి రాజాగారి వద్దకు వెళ్ళి "కృష్ణా బ్రిడ్జి వచ్చిన ముప్పు ఎద్దీత, కురల్ పాలాయణం చేస్తూండే వారు. ప్రపంచమంతా చెదిపోతున్న ప్రజలు దాటడానికి వదలండి" అని చెప్పాను అప్పుడాయన జిల్లా కలెక్టరుకు, డి యస్ పి కి ప్రాసి ఆనాటి రాత్రి బిడ్డి తెరుస్తామని చెప్పాడు తదేమాడి జిలా అధికారులకు ప్రాసే పాళ్ళు తెలవవొద్దంటూగదా అని నేనంటే "వాళ్లేమన్నా అనని, నేను మాత్రం తెరుస్తాను. కాని లాంఛన ప్రాయంగా వాళ్ళ అభిప్రాయం కనుక్కోవాలి" అన్నారు నేను తమఫాటి" ఇంత ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలను పెట్టుకుని మనం పగలేవా బిడ్డిని కమ్యూనిస్టుల వారినుంచి రక్షించలేమంటే నేను నమ్మనండి "అన్నాను. అందుకనే నేను తెరుస్తానని నీకు హామీ యిచ్చానుగదా" "అని నవ్వారు అట్లాగే అయన బిడ్డిని ముందర పగలు తెరిచి తర్వాత రాత్రిళ్ళు కూడ తెరపించారు, ప్రజల మీద వారికున్న విశ్వాసం అలాంటిది!

రామస్వామిరెడ్డి యార్ గారు

ఇక రామస్వామిరెడ్డి యారుగారు బహుభక్తి పరులు సైలులో ఎప్పుడూ గూడుకట్టూ, పైపంచ తప్ప చొక్కా కూడ వుండేదికాదు, ముఖ్యమంత్రి అయ్యాక చొక్కా వేసేవారు.

ఆయన హాయాములో ఇంకా "పొండిచేరి" ప్రెంచి వారి వద్ద నుంచి మనకు రావలసివుండేది ప్రెంచి ప్రభుత్వం మొండిగా అక్కడ ఉద్యమాలను అణచివేసింది రాళ్ళ పోకలు బందయినాయి. ప్రహూజీ వుపన్యాసాల ధోరణి రెడ్డి యారు గారికి నచ్చలేదు. వారు ప్రహూతో అన్నారట "పంచజీ, ఎందుకిత గందర గోళపడతారు వది మంది రిజర్వు కానిస్టేబుల్సును పంపిస్తే సరిపోయేదానికి" అని! మళ్ళీ రెడ్డి యారుగారు నిలబయిన గాంధీజీ, భగత్ సింగ్, కురల్ పాలాయణం చేస్తూండే వారు. ప్రపంచమంతా చెదిపోతున్న

(మిగతా 6వ పేజీలో)

సరాగ పలితం

"ఆదిగో నీ వలా ఉండటం నాకేమీ నచ్చలేదు సైలూ. నిన్నటి వరకూ బాగానే ఉన్నావు. ఇంతలో నీ కేం జరిగింది?" అడోలా ఉన్న సైలజ ముఖంలోకి చూస్తూంది అజయ.

సైలజ నోరు కదపలేదు. ఏదో అవ్యక్తమయిన బాధతో దిగులుతో నత మతమౌతూన్నది! కుణాలు గడిచినకొద్దీ ఆమె వదనం విషాదావృతమౌతోన్నది. హృదయంలో ఘనీభవించిన ఆవేదనను దాచడానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి ఆమె కళ్ళు.

ఇక ఉండబట్టలేక అడిగేసింది అయ. "అదే మిటి సైలూ అలావున్నావ్? ఇలాంటి శుభ మూహూర్తానా ఉండాల్సిన తీరు ఇదేనా! లేలే! త్వరగా టాయ్ లెట్ అవు! అక్కడ మూహూర్తానికి టయిమవుతోంది. ఓహ్! ఇంక గంటే ఉంది, ఈ లోగా మనం అక్కడికి చేరుకోవాలి!" అశగా సైలజ కళ్ళల్లోకి చూసింది అయ.

ఈ సారి కూడా సైలజలో చలనం లేదు. ఎదురుగా ఉన్న గోడకి గుండా వినీలాకాశంలోనికి దృష్టి సారించింది.

సైలజ మౌనంతో అయ మనస్సులో ఆదుర్దా ఎక్కువయింది! దిగులు ద్విగుణీకృతమయింది.

"సైలూ తలేమైనానొప్పిగాఉందా? కాస్త వేడి కాఫీ కాగుతే అంతా త్వరలోనే సర్దుకుంటుంది" జాలిగా తల నిమురుతూ అంది అయ.

సైలజ తలెత్తి అయముఖంలోకి ఒక సారి పరీక్షగా చూసి తల దించుకుంది.

"అయితే నాతో ఏమీ చెప్పవన్న మాట! కాని నీ వాలకం చూస్తే పెళ్ళికి రావడానికి నీకు ఏమాత్రం ఇష్టంలేనట్లుగా ఉంది. ఇన్నాళ్ళుగానీతో స్నేహం చేసినందుకు ఇదినాకు శిక్ష కాలోలు!"

ఉన్నట్టుండి ఒక్కసారిగా సైలజ సోఫాలోంచిలేచి పోయి. గబగబా గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు వేసుకొంది!

సైలజ అలా వెళ్ళిపోవడంతో అయ స్టబ్బరాలై అలాగే నిలబడిపోయింది. కాస్సేపటికి వెళ్ళి గదితలుపులుతట్టింది. "సైలూ! నీ కేమైనా మతిపోయిందా? ముందు తలుపుతియ్యి, చిరుకోపంతో అంది అయ.

కాని లోపల్నుండి నిశ్శబ్దమే సమాధానంగా వచ్చింది. "అయితే నే వెళుతున్నాను." అంది అయ.

లోపల్నుంచి నవ్వుగా ఏడుపు వినిపించింది.

అయమనస్సు చిరుక్కుమన్నది: 'పిచ్చి పిల్ల. ఏడుస్తున్నావా! మరిచిన్నపిల్లలా. ఛీ ఛీరుకో." ప్రేమగాఅ ది అయ.

గదిలోనుండి ఏడుపుతోబాటు మధ్య మధ్య ఎక్కిళ్ళుకూడా వినిపిస్తున్నాయి. వెళ్ళి పోఫాలో కూర్చుంది.

* * *

గదిలోపల నిశ్శబ్దంలో చిక్కుకున్న సైలజ మంచంమీద కుప్పగా కూలిపోయింది. అపుకున్న కొద్దీ దుఃఖం పెలుబికి రాసాగింది. హృదయంలో ఏదో తెలియనిబాధ! అవ్యక్తమైన ఆందోళన! మనస్సులో అల్లి బిల్లిగా అల్లుకుపోయిన ఆలోచనలు - మర్చిపోయినగతం గర్వంగా వచ్చి కళ్ళముందు నిలబడింది.

ఇంటర్ మండి తరువాత అయా, స్నేహితురాండ్రు తన వాళ్ళింటికి వెళ్ళడం, అయ తనయింటికి రావడం తిరిగుతూ ఉండేది. అయ తనతో పరిచయమైన అయిదారు నిలల తరువాత గావల్సు ఒకరోజు—

ప్రొద్దున్నే హడావుడిగా తనయింటికి వరుగెత్తుకొచ్చి తన్నుగట్టిగా కౌగిలించుకొని ముద్దుపెట్టుకొంది నవ్వుతూ!

తనకేమీ అర్థం కాలేదు. పిచ్చిగా అయముఖంలోకి చూస్తూంది నంచుని అలాగే—

"సైలూ! అదగవేం! నేనీవాళ ఇంత ఆనందంగా ఎందుకు ఉన్నానో?" అంది అయ నవ్వుతూ తనచేతులు పట్టుకొని—

"అవునుఅయ! నిజంగా ఇవాళనువ్వు ఇంతఆనందంగా ఎందుకున్నావే! బాగా చెప్పవూ?" అంది తన ప్రతిమాటలుతూన్న ధోరణిలో—

"చెప్పనా! ఏమీలేదులే. రేపు మా అన్నయ్య వస్తున్నాడట!" అందిఅయ.

"ఓస్! అమ్మాకానికే సంతోషం దేనికి! మీ అన్నయ్యను ఎప్పుడు చూడలేదా యేమిటి?" అంది తను,

"అంతవరకూ ఉత్సాహంగా ఉన్న అయ ఒక్కసారి తన మొహం లోకి చూసింది. అయకళ్లు నిళ్ళతో నిండి ఉన్నాయి. "అవును సైలూ! నిజంగా మా అన్నయ్యను ఇంతవరకూ చూడలేదు. నేనుచిన్నగాఉన్నప్పుడే యింట్లో వాన్నగారేదో విషయంలో కోపపడి నే ఎవరికీ చెప్పకుండా రాత్రికి రాత్రే యింట్లోంచి వెళ్ళిపోయాడట. నాలుగైదు సంవత్సరాల తరువాత తను మిలిటరిలో చేరినట్లు మాత్రం ఉత్తరం రాశాడు. అప్పుడు తెలిసింది నాకూఒక అన్నయ్య ఉన్నాడని. ఆరోజు బాధతోపానికి అవధులుల్లేకపోయాయి. రేపు రాబోతున్నానని టెలిగ్రాం చేశాడు." "అయితే అదీ సంగతన్నమాట!" అంది తను.

"అవునుసైలూ! మాఅన్నయ్య రేపు వస్తున్నాడంటే నాకెంత ఆనందంగా ఉందో చెప్పలేను. అన్నయ్యను చూడాలని నామనసు తహతహలాడి పోతున్నది.

ఆ మరుసటిరోజే—

"ఈమె అన్నయ్య, నాక్లాస్ మెట్! పేరు సైలజ—" అంటూ తనను మదన్‌తో పరిచయం చేసింది అయ,

"నమస్కారం!" అంది తను విన

(మిగిలా 6వ పేజీలో)

పెద్ద కథ

గాలిలో గడ్డి పరకలు

కమలాకాంత్

సైలుబండి చరుస్తున్న ముందుకు దూసు పడకపోను.

కుపోతోంది చల్లగాలి జివ్వున లోపలికివచ్చి చక్కిలిగింతలు పెట్టోంది

హృదయం మధురభావాల మృదుల స్పర్శతో పులకించి పరవశమవుతోంది.

అందరాన్ని చుంబించే గిరి శిఖరాలు ఎత్తుగా, ఏపుగా పెరిగి. విశాలంగా పరచుకొని వచ్చగా కలకలలాడే చెట్లూ పొదలూ....

గమ్యస్థానం సమీపిస్తున్న కొద్దీ నా హృదయం లో ఏదో ఆత్రం పెల్లుబికి వస్తోంది....

మూర్తిగారి గురించి నాన్నగారు చెప్పినప్పుడు వినడమేగాని ఆయనను ఇంతవరకు ముఖాముఖి చూడనేలేదు నేను నాన్నగారు మూర్తిగారు ప్రాణస్నేహితులట. మూర్తిగారు జీవితంలో చాలా కష్టాలు పడ్డవాడనీ ఏదో అనుకొని సంఘటనతో ఆయనమనసు చలించిపోయి, దేశాలుతిరిగి వచ్చారనీ యిప్పుడు తను వెళ్ళబోయేవూరికి దగ్గరగా ఒక ప్రశాంత ప్రదేశంలో చిన్న యిల్లు కట్టుకొని, తత్వచింతనతో శాంతంగ డుపుతున్నారనీ, నాన్నగారు చెప్పారు నాన్నగారు అప్పుడప్పుడూ ఆయనదగ్గరకు వెళ్ళివస్తూనే ఉంటారు. ఆయనకు అడపదడపా ఆర్థికంగాకూడ సహాయం చేస్తూ ఉంటారని నాకు చూచాయగా తెలుసు మరి వారి స్నేహము అలాంటిది. నన్ను నా చిన్నప్పుడెప్పుడో చూచారట నేనంటే అమితమైన వాత్సల్యం చూపించే వారని... అమ్మకూడ అంటూఉంటుంది.

ఆకస్మాత్తుగా ఆయన దగ్గర నుండి కబురువచ్చింది నిన్న.... ఆయన ఆరోగ్యం బాగోలేదుట చిన్నపుడెప్పుడో చూసినన్ను .... ఒకసారి చూడాలని ఉన్నదట .... రమ్మన్నారు మమ్మల్ని అందరినీ. నాన్నగారికి ఏదో అత్యవసరమైన పని అడ్డొచ్చింది అమ్మా నాన్నగారూ రేపువస్తామన్నారు నేను బయలుదేరాను ఆయన దగ్గరకు. నాకు ఎంతో ఆతురతగా ఉన్నది. నాన్నగారి ప్రాణస్నేహితుడని.... నన్ను అమితంగా ప్రేమించేవారినీ కలుసుకో బోతున్నానని, ఒకవిధంగా ఆ- అద్వైతమేనని. చెప్పాలి....కాలేజీలకు సెలవలు గాబట్టి వరిపోయింది లేకపోతే యిప్పుడు కూడ వారిని చూచే భాగ్యం నాకు తటస్థపూలమొక్కలూ. కాయగూరలూ. పెంచుతున్నారు

యింటి వారివర ప్రాంతాల్లోని సుందర ప్రకృతి సౌందర్యం ఒక ఎత్తూ. వారి ప్రాంగణంలోని తోట అందచందాలు మరొక ఎత్తు గేటు తీసి లోపలికడుగుపెట్టూ నేలొద్దుమల్లెతడుగుల సౌరభం నన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది. ఎన్నోరకాల పూలు ముద్ద గులాబీ, తీగ గులాబీ జాజిమల్లె. కనకాంబరం. సంపెంగ ఒకచేమిటి తన్మయత్వతైలో ఏలో ఏ వందనవన ప్రాంగణంలోనో విహరిస్తున్నట్లు అనుభూతి పొందాను.

యింటలో ఒక వదివయస్సానిత ఎదురొచ్చింది.... నేను ఆమెకు చిరపరిచితుడనైనట్లుగా....ఆమె ముఖంలో చిరునవ్వు చిందులాడింది.....పరీక్షగా చూసాను.... ఎట్లాటి ఎరువు. తల అక్కడక్కడ కొలకి పోయి ఉన్నది.....వయస్సు పదుబడి అయిదేళుండవచ్చు.... ఆమె నిశాలమైన నేత్రాలలో ఏవో అగాధమైన భావాలు అల్లిబిల్లిగా అల్లుకుపోయినట్టు దృగ్గోచరమైంది. ఆమె నిర్మలమైన వదనంలో ఎన్నో అనుభవాల రేఖలు. అవుళ్ళ ఆ ప్రౌఢ మూర్తిగారికి బంధువు అయి ఉండవచ్చు. ఎప్పుడో చిన్నప్పుడుకన్నుచూసి ఉంటుంది ....తత్కలితమే ఆమె పెదవులమీద చిరునవ్వు అని పరిపిత్తు కొన్నాను.

ఆమె సాధారణంగా ఆహ్వానించింది నన్ను ... రామేశ్ బాబూ!....యిప్పుడే అనుకొంటున్నాము మీ గురించి.... అమ్మా నాన్నా రాలేదేం?! అన్నారామె నన్ను దేశించి....

నేను చేతులు తోడించి నమస్కారం చేశాను....సూట్ కేసును ప్రక్కనున్న టేబుల్ మీద పెట్టూ.

"నాన్నగారికి ఏదో ఆఫీసుపని అడ్డొచ్చింది....నన్నుముందు వెళ్ళమన్నారు. బహుశః వాళ్ళు రేపువస్తారు....!" అన్నాను నమ్రతతో....

తిరిగి అన్నాను! మూర్తిగారి ఆరోగ్యం ఎలా ఉందండీ! కలుసుకోవడంతోటే చాలా ఆదరాన్నడ్డాం....అసలు నాన్నగారికి ఆఫీసు పని ఉన్నదిగాని....అయన మనసంతా యిక్కడే ఉండిఉంటుంది.... చాలా ఆదుర్దావడ్డారు....

"మూర్తిగారి దగ్గరకు తీసికెళ్తారా బాబూ!"అని ప్రక్కనున్నగదికేసుకెళ్ళారు ఆమె....నేను మౌనంగా వెంటనిలిచి

(మిగతా 4వ పేజీలో)

ASF/AMF/66 TEL

ప్రోటీనులు ఎక్కువగల అమూల్ మీ పాప అరోగ్యంగా పెరుగుటకు సరైనది

ప్రోటీనులు శరీరంలోని స్నాయువులను పెంపొందిస్తాయి – అమూల్‌లో – భారతదేశంలోని పిల్లలకు నివుణత నిర్ణయించిన–22% మాంసకృత్తులు గలవు. అమూల్‌లోని యితర పదార్థాలు మీ పాపకు ఎక్కువ శక్తినిచ్చును. తృప్తికరంగా ఇడువు ఎక్కువగుటకు తోడ్పడును. బలమైన పళ్లు, దిట్టమైన కంటిదృష్టి, మేత్తని చర్మము! అమూల్ వ్యాధి నిరోధక శక్తిని ఎక్కువ చేస్తుంది. శీఘ్రదవము, రికెట్లు, పొందురోగములనివారణకు తోడ్పడుతుంది, మీ పాపకు ఎంతో మంచిది!

జాజా పాలనుండి చేసిన అమూల్ పాల ఆహారములో మీ పాపకు కావలసిన 7 విటమిన్లు గలవు.